

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการดำเนินกิจการของบริษัท เพื่อเป้าหมายการสร้างรายได้สูงสุดนั้น บริษัทต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านต่าง ๆ ทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในบริษัท ปัจจัยภายนอกได้แก่ความสามารถในการแข่งขันด้านการตลาด และสถานะทางเศรษฐกิจ ส่วนปัจจัยภายในบริษัท ได้แก่การทำให้ต้นทุนของบริษัทต่ำที่สุด ทั้งในส่วนต้นทุนด้านปัจจัยการผลิต และต้นทุนในการบริหาร โดยส่วนของต้นทุนในการบริหารนั้นบริษัทจะต้องพยายามหาเครื่องมือในการควบคุมต้นทุนที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าในกรณีที่ผู้บริหารและเจ้าของบริษัท ไม่ได้เป็นบุคคลคนเดียวกันแล้ว อาจเกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคลทั้งสองกลุ่มขึ้นได้ ดังนั้นบริษัทจึงต้องคำนึงการควบคุมการบริหารงานของผู้บริหารให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการคำนึงถึงระบบการควบคุมภายในของบริษัทด้วย

ต้นทุนในการบริหารเกิดขึ้นจากการที่ผู้บริหาร ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของเจ้าของบริษัทอย่างสมบูรณ์ อันเนื่องมาจากบุคคลทั้ง 2 กลุ่มมีความสนใจที่ขัดแย้งกัน (Conflict of Interest) กล่าวคือ เจ้าของบริษัทจะให้ความสนใจกับความมั่นคงอันเกิดจากมูลค่าของกิจการที่เพิ่มขึ้นในขณะที่ผู้บริหารซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแทนของเจ้าของบริษัทและไม่มีส่วนได้เสียกับกิจการ จะให้ความสนใจกับผลประโยชน์ส่วนตัวในรูปของผลตอบแทน และชื่อเสียงในการในหน้าที่การงานมากกว่าที่จะให้ความสนใจกับการเพิ่มความมั่นคงให้แก่เจ้าของบริษัท ความขัดแย้งนี้จะทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งกลายเป็นต้นทุนที่บริษัทต้องแบกรับภาระไว้ โดยต้นทุนส่วนนี้เรียกว่า ต้นทุนที่เกิดจากตัวแทน หรือ Agency Costs ดังนั้นในฐานะเจ้าของบริษัทจึงต้องพยายามหาเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้บริหารมีความสนใจในส่วน of เจ้าของบริษัทเพิ่มมากขึ้น เพื่อที่จะลดต้นทุนที่เกิดจากตัวแทน (Agency Costs) ของบริษัทลดลง ซึ่งสามารถทำได้ 2 แนวทาง คือ การสร้างภาระผูกพันให้กับผู้บริหาร (Bonding) และการตรวจสอบการบริหารงานของผู้บริหาร (Monitoring) โดยงานวิจัยชิ้นนี้จะมุ่งประเด็นไปที่การศึกษาในแนวทางแรก คือ การสร้างภาระผูกพันให้กับผู้บริหารเนื่องจากการสร้างภาระผูกพันให้กับผู้บริหารก็เพื่อให้ผู้บริหารมีส่วนได้เสียกับบริษัทด้วย โดยผ่านทาง การให้สัดส่วนความเป็นเจ้าของบริษัทแก่คณะผู้บริหาร เพื่อที่จะให้ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของบริษัทด้วย ซึ่งถือเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้บริหารมีความสนใจในการเพิ่มความมั่นคงให้แก่เจ้าของบริษัทมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามบริษัทจะต้องคำนึงถึง

ผลเสียจากการเพิ่มสัดส่วนความเป็นเจ้าของบริษัทแก่ผู้บริหารที่จะเกิดขึ้นด้วย โดยเฉพาะเมื่อผู้บริหารมีสัดส่วนความเป็นเจ้าของบริษัทในระดับสูง ผู้บริหารก็จะมีอำนาจในการตัดสินใจ (Voting Right) ในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นด้วย ทำให้ผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะกำหนดทิศทางการดำเนินงานของบริษัทที่เบี่ยงเบนไปในแนวทางที่ให้ประโยชน์ส่วนตัวแทนที่จะทำเพื่อประโยชน์ของบริษัท ดังนั้น บริษัทจะต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการเพิ่มสัดส่วนความเป็นเจ้าของบริษัทแก่คณะผู้บริหารด้วย

ภาระหน้าที่ของผู้บริหารก็ต้องทำให้วัตถุประสงค์ของผู้ถือหุ้นเป็นไปตามที่คาดหวัง แต่ในภาวะที่สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจไม่เอื้ออำนวย ผู้บริหารต้องเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบต่อกิจการและเป้าหมายของตนให้ได้ว่ามีความเสี่ยงในลักษณะใด ขอบเขตของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยง เพื่อที่จะกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติเพื่อควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในขอบเขตที่ยอมรับได้ หากกิจการสามารถกำหนดวิธีปฏิบัติเพื่อควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในขอบเขตที่ยอมรับได้ การควบคุมภายในที่ดีก็จะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และช่วยป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดแก่ทรัพย์สิน นอกจากนี้ยังทำให้รายงานทางการเงินมีความน่าเชื่อถือและทันต่อเหตุการณ์

วิกฤตเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อสถาบันการเงินทั้งหลายกว่า 50 แห่ง ซึ่งเกิดจากการขาดวินัยทางการเงิน ข้อเรียกร้องของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ รวมทั้งอยู่ในช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้ประเทศไทยต้องเร่งปรับปรุงระบบปฏิบัติการและควบคุมภายในเพื่อให้เกิดความเชื่อถือได้ ความโปร่งใส นอกจากนี้จากนโยบายการเปิดการค้าเสรีในปี 2543 ทำให้ประเทศไทยมีการพัฒนาการควบคุมและการตรวจสอบภายในทั้งภาครัฐและเอกชน และยังทำให้ธุรกิจต้องเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของตน ซึ่งก็คือวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในขององค์กรธุรกิจนั่นเอง ในปัจจุบันได้มีการยอมรับและนำแนวคิดของโคโซซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบการควบคุมในมาใช้กันอย่างแพร่หลายในนานาประเทศ

แนวคิดของโคโซ (Coso, 1998 อ้างถึงใน พรสรัญ รุ่งเจริญกิจกุล, 2548) ได้ให้คำจำกัดความการควบคุมภายในไว้ว่า เป็นกระบวนการปฏิบัติงานที่ถูกกำหนดร่วมกันโดยคณะกรรมการผู้บริหาร และพนักงานในบริษัทเพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าวิธีการหรือการปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่อง

1. ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน (Effectiveness and Efficiency of Operation)
2. ความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน (Reliability of Financial Reporting)
3. การปฏิบัติตามกฎหมาย (Compliance with Laws and Regulations)

ดังนั้นจึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ของต้นทุนที่เกิดจากตัวแทนอันได้แก่ การให้สัดส่วนความเป็นเจ้าของบริษัทของคณะกรรมการและผู้บริหาร ด้านการสร้างภาระผูกพันให้กับคณะกรรมการและผู้บริหารกับระดับความเข้มงวดของระบบการควบคุมภายในของบริษัท

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

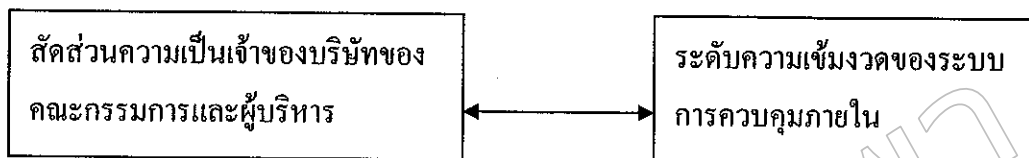
1. เพื่อศึกษาการควบคุมภายในของบริษัทตามแนวคิดโคโซ (COSO)
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนความเป็นเจ้าของบริษัทของคณะกรรมการและผู้บริหาร (Managerial Ownership) กับระดับความเข้มงวดของระบบการควบคุมภายในของบริษัท

สมมติฐานของการวิจัย

H_1 : สัดส่วนความเป็นเจ้าของบริษัทของคณะกรรมการและผู้บริหาร มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับความเข้มงวดของระบบการควบคุมภายใน

ต้นทุนที่เกิดจากตัวแทนสามารถวัดได้จากการให้สัดส่วนความเป็นเจ้าของบริษัทของคณะกรรมการและผู้บริหารด้านการสร้างภาระผูกพันให้กับคณะกรรมการและผู้บริหาร กล่าวคือ ถ้าสัดส่วนความเป็นเจ้าของบริษัทของคณะผู้บริหารมีค่าสูง แสดงว่าต้นทุนที่เกิดจากตัวแทนต่ำ เนื่องจาก เป็นการสร้างแรงจูงใจของคณะผู้บริหารให้ตรงกับเจ้าของบริษัทเพิ่มมากขึ้น ในทางตรงกันข้ามถ้าสัดส่วนความเป็นเจ้าของบริษัทของคณะผู้บริหารมีค่าต่ำ ทำให้ผู้บริหารไม่มีแรงจูงใจในการบริหาร ส่งผลให้การบริหารงานเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพเป็นเหตุให้ต้นทุนที่เกิดจากตัวแทนสูง และโครงสร้างการถือหุ้นส่วนใหญ่มีผู้ถือหุ้นแบบกระจุกตัวในกลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่ อาจเป็นการเอื้ออำนวยให้ผู้ถือหุ้นรายใหญ่สามารถดำเนินการในลักษณะเอาเปรียบผู้ลงทุนรายอื่นได้ ดังนั้นบริษัทควรมีกฎเกณฑ์เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าผู้ถือหุ้นทุกรายจะได้รับการเท่าเทียมกันซึ่งระบบการควบคุมภายในก็เป็นวิธีหนึ่งที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ถือหุ้นได้

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ใช้เป็นแนวทางให้บริษัทสามารถปรับปรุงการวางแผนการดำเนินนโยบายเพื่อการบริหารงานของบริษัทและการควบคุมการบริหารงานของผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอแนะลักษณะงานที่มีการควบคุมภายในที่ดีซึ่งสามารถนำไปใช้ได้กับระบบจริง เพื่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพในการทำงานและบรรลุวัตถุประสงค์ของบริษัท
3. เพื่อเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาและผู้สนใจ สามารถค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลเพื่อการศึกษาและอ้างอิงต่อไปในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาข้อมูลจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ยกเว้นกลุ่มบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในกลุ่มฟิ้นฟู ในปี พ.ศ. 2547

ข้อจำกัดของการวิจัย

ระดับความเข้มงวดของระบบการควบคุมภายในใช้วิธีการส่งแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนั้นการเกิดข้อจำกัดในการตอบกลับของกลุ่มตัวอย่าง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ต้นทุนของตัวแทน หมายถึง ต้นทุนของการติดตามและควบคุมฝ่ายบริหาร เพื่อให้มั่นใจว่าฝ่ายบริหารจะไม่ตัดสินใจเคลื่อนย้ายความมั่นคงของของผู้ถือหุ้นให้แก่ผู้บริหาร

2. ระบบการควบคุมภายในตามแนวคิดของคณะกรรมการร่วมของ 5 สถาบันวิชาชีพ

The Committee of Sponsoring Organizations of the Tradeway Commission หรือ COSO หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานที่ถูกกำหนดร่วมกัน โดยคณะกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานในองค์กร เพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าวิธีการหรือการปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน, ความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน, การปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับ